

Березнівська районна рада
Громадська організація „Рівненський центр маркетингових досліджень”
Надслучанський інститут
Національного університету водного господарства та природокористування
Рівненський державний гуманітарний університет
Poleski park narodowy
Брестский государственный университет им.А.С.Пушкина
Інститут агроекології і природокористування НААН України
Рівненська обласна організація Товариства лісівників України

Перспективи розвитку сільського та екологічного туризму в Україні

ЗБІРНИК ТЕЗ
I Міжнародної науково-практичної конференції

20–21 травня 2016 року

Березне - Рівне – 2016

УДК 338.48
ББК 65.43
З-41

Рекомендовано Вченої радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол №4 від 28.04.2016 р.)

Редакційна колегія

Шершун М.Х., д.е.н., провідний наук. співробітник Інституту агроєкології та природокористування НААН України, **Петрівський Я.Б.**, д.т.н., професор, проректор Рівненського державного гуманітарного університету; **Савіна Н.Б.**, д.е.н., професор, проректор Національного університету водного господарства та природокористування; **Микитин Т.М.**, к.т.н., доцент, завідувач кафедри менеджменту РДГУ, заступник голови оргкомітету; **Берташ Б.М.**, к.е.н., координатор проекту „Розвиток сільського зеленого та екологічного туризму як планомірна складова економічного розвитку Березнівського району”; **Гончар В.М.**, к.с.-г.н., директор Надслучанського інституту НУВГП; **Коротун С.І.**, к.г.н., доцент, завідувач кафедри туризму НУВГП; **Каменчук Л.І.**, голова Березнівської районної ради; **Гончар М.В.**, директор Березнівського лісотехнічного коледжу.

Перспективи розвитку сільського та екологічного туризму в Україні: збірник тез I Міжнародної науково-практичної конференції. - Березне, 20-21 травня 2016 р.: громадська організація „Рівненський центр маркетингових досліджень”. Рівне: Видавець Олег Зень. – 188 с.

ISBN 978-617-601-155-2

Конференція проводиться у рамках проекту „Розвиток сільського зеленого та екологічного туризму як планомірна складова економічного розвитку Березнівського району”, що впроваджується Березнівською районною радою (вул.Київська, 6 м.Березне Рівненської області, 34600, +380365353390, berezne_rada@ukr.net) спільно з громадською організацією „Рівненський центр маркетингових досліджень” (вул.Ст.Бандери, 39а м.Рівне, 33014, taras_m@ukr.net), Надслучанським інститутом Національного університету водного господарства та природокористування (вул.Чорновола, 25 м.Березне Рівненської обл., 34600, +380365356746, lisinstitut@ukr.net).

УДК 338.48
ББК 65.43

За зміст публікацій повну відповідальність несуть автори.

Зміст публікацій не є відображенням офіційної позиції Європейського Союзу

ISBN 978-617-601-155-2

© Рівненський центр маркетингових досліджень, 2016

Проект впроваджується
Березнівською районною радою
вул.Київська, 6 м.Березне
Рівненської області, 34600
+380365353390
e-mail: berezne_rada@ukr.net

Проект фінансується ЄС
Представництво
Європейського Союзу в
Україні:
Київ, 01033,
вул.Володимирська, 101
тел.: +380443908010, факс:
+380443908015

Європейський Союз складається з 28 держав-членів та їх народів. Це унікальне політичне та економічне партнерство, засноване на цінностях поваги до людської гідності, свободи, рівності, верховенства права і прав людини. Понад п'ятдесят років нам знадобилось для створення зони миру, демократії, стабільності і процвітання на нашому континенті. Водночас нам вдалось зберегти культурне розмаїття, толерантність і свободу особистості. ЄС налаштований поділитись своїми цінностями та досягненнями з країнами-сусідами ЄС, їх народами, та з народами з-поза їх меж.

ЗМІСТ

Секція 1. Проблеми та перспективи розвитку сільського та екологічного туризму в Україні та регіонах.	7
Kowal Switlana Warunki tworzenia produktu agroturystycznego (na przykładzie wieś Jasnobór pow. Kostopolski, obwód Rówenski)	7
Берташ Б.М., Пилипчук Л.П. Розвиток сільського зеленого та екологічного туризму як планомірна складова економічного розвитку Березнівського району	10
Бесчастна М.В. Роль зеленого туризму в розвитку сільських територій	12
Блажкевич Т.П. Сільський туризм – основний напрямок становлення та розвитку екологічної економіки	14
Божук Т.І., Сопілко О.Ю. Пропозиції щодо діяльності у сфері сільського туризму (на прикладі Жовківського району Львівської області)	16
Валюх А.М. Сільський зелений туризм як елемент інноваційного природокористування	18
Васильєв В.П. Законодавче забезпечення, гарантія безпеки, якість послуг у сільському зеленому туризмі	22
Гаврилова Я.К., Постернак В.П. Туристичні пріоритети Рівненської області до 2020 року	23
Гетун О.В., Стефанишин Д.В. Про перспективи розвитку водного туризму на р.Случ	26
Гончар В.М. Розвиток сільського зеленого туризму на Березнівщині	29
Громик О. М. Перспективи розвитку сільського зеленого туризму	32
Корбутяк В.М., Лагоднюк О.А. Геоінформаційне забезпечення розвитку сільського туризму	34
Коротун С.І., Яковишина М.С. Етнофестивалі – рушійна сила розвитку туризму на Рівненщині	36
Косар Н.С., Кузьо Н.Є. Передумови розвитку сільського та екологічного туризму в Україні	39
Костолович М.І. Перспективи туристичної діяльності у сільському середовищі	41
Котко А.К. Туристско-рекреационные ресурсы Беларуси и их роль в развитии агротуризма	43
Кудінова І.П. Особливості розвитку сільського туризму в Україні	45
Кудла Н.Є. Інноваційні підходи до формування продукту сільського туризму	47
Левчишин В., Дейнега І.О. Перспективи розвитку сільського туризму в Україні	49
Лукомська О.І. Інноваційна роль сільського зеленого туризму в забезпеченні диверсифікації агробізнесу	52
Макар О.П., Дулин І.С. Тенденції розвитку сільського зеленого туризму в Україні	55
Мальчик М.В., Попко О.В., Онищук Н.В. Обґрунтування доцільності формування та розвитку туристичних центрів	57
Мальчик М.В., Романів О.Я., Трусова Т.С. Підприємницька діяльність у сільському зеленому туризмі України	59
Нездоймінов С. Г. Сільський зелений туризм як фактор регіонального розвитку	62
Нікшич С.М. Розвиток сільського туризму як спосіб відродження українського села	65
Пасічко Л.А., Орлов О.Г. Екологічні аспекти розвитку сільського зеленого туризму	68

Решетюк О.В., Терлецький В.К. Глобалізація та перспективи розвитку екологічного туризму в Україні	70
Руткевич О.А. Использование инноваций в проведении загородных экскурсий	72
Самолук Н.М., Юрчик Г.М. Розвиток сільського туризму в Україні	74
Сушик О.Г. Потенціал сільських територій у розвитку туристичного бізнесу	77
Сяська О.В. Пропозиції для розвитку зеленого туризму у Рівненській області	78
Тесленко І.В., Орлов О.Г. Проблеми та перспективи розвитку сільського та екологічного туризму в Україні та регіонах	81
Тибінь А.М. Формування туристичних кластерів в умовах ринкової самоорганізації	83
Тищук І.В. До питання проблеми категоризації у зеленому туризмі (в Україні)	86
Фёдорова И.Л. Современное состояние, проблемы и перспективы развития сельского туризма в Беларуси	88
Фурдичко О.І., Бабікова К.О. Сучасний стан та перспективи розвитку сільського туризму в Україні	90
Хижнякова Н.О. Сільський та екологічний туризм як сектори „зеленої” економіки	93
Шиманський Ярослав. Система фінансування національних парків. Досвід Польщі	95
Шимко О.В., Веретін Л.С. Сільський зелений туризм як перспективний напрям розвитку сільських територій	98
Щесюк С. В. Проблеми регулювання сфери туристичної індустрії на місцевому рівні	100
Якимчук А.Ю. Економічні аспекти сільського зеленого туризму: закордонний досвід	102
Секція 2. Екологічні аспекти розвитку сільського зеленого туризму.	105
Брухлій Б.В. Екологічні аспекти організації зеленого туризму в сільській місцевості	105
Володимирець В.О. Роль сільського зеленого туризму в екологічній освіті та екологічному вихованні населення	108
Володимирець В.О., Гуцман С.В. Об’єкти природно-заповідного фонду Рівненської області як важлива передумова розвитку зеленого туризму	110
Гаврилова Я.К., Головка О.В., Постернак В.П. Національні природні парки як фактор розвитку сільського туризму в рівненській області	112
Гроховська Ю.Р. Кононцев С.В. Збереження екосистеми річки Случ як оселища раритетних гідробіонтів і туристичної перлини Рівненщини	115
Двалашвили Г.Б., Табатадзе С.Д., Гугешашвили М.Л. Экологические аспекты памятков природы в развитии сельского зеленого туризма (на примере бассейна реки Риони, Грузия)	117
Зюзін С.Ю. Організація екологічного туризму на полонинських господарствах Українських Карпат	121
Ільницька-Гикавчук Г.Я. Розвиток екологічного туризму на прикладі Львівської області	123
Ісаєнко В.М., Бабікова К.О., Степанюк О.О. Екологічні аспекти організації сільського зеленого туризму в Україні	125
Карабінюк М.М. Перспективи розвитку екологічного туризму в альпійсько-субальпійському високогір’ї ландшафту Свидовець	127

Копій М.Л., Копій Л.І. Розвиток зеленого туризму на посттехногенних територіях	129
Мартинюк В.О. Ландшафтна структура ключової ділянки «озеро Сосно» як екологічного ядра науково-пізнавального туризму	132
Матвійчук Л.Ю., Лепкий М.І. Екологічний аудит як перспективний напрям розвитку сільського туризму	135
Мініч А.П. Взаємостосунки людини і природи : від традиційного до сучасного екологічного мислення	138
Никончук Ю.Ю., Рибачук Т.Л., Бобровський А.Л. Щодо раціоналізації використання природних туристично-рекреаційних ресурсів	140
Ойцюсь А.М. Екотуризм в розрізі концепції сталого розвитку	142
Сокол Л.М. Аспекти екологічного управління в сільському зеленому туризмі	144
Стефанишин Д.В. Про негативні наслідки будівництва малої гідроелектростанції на р.Случ біля с.Губків	145
Янчук О.Є., Янчук Р.М. Облік біорізноманіття рослинного світу з використанням мобільних гіс-технологій	148
Секція 3. Маркетингове забезпечення розвитку сільського зеленого та екологічного туризму в Україні та регіонах.	151
Волошин В.С., Потапенко В.Г. Аналіз ризику як один з важливих етапів управління розвитком сільського зеленого туризму в Україні	151
Дейнега І.О., Кратт О.А. Розвиток маркетингу регіонального ринку сільського зеленого туризму	153
Дейнега О.В., Почтовюк А.Б. Перспективи сільського зеленого туризму в підвищенні конкурентоздатності країни та регіону	157
Костюкевич Р.М. Управління бізнес-моделями як засіб забезпечення стратегічного розвитку бізнесу у сфері зеленого туризму	159
Марценюк В.В. Маркетинговий інструментарій у формуванні туристичної конкурентоспроможності сільських територій	162
Никитюк Д.В., Красовский К.К., Сидорович А.А. Обследование туристской избирательности мест отдыха жителями г. Бреста	165
Сидорук С.В. Маркетингове забезпечення розвитку готельних послуг в регіоні	167
Секція 4. Проектування та організація атракцій у сільському зеленому та екологічному туризмі.	170
Машта Н.О. Особливості організації велосипедних мандрівок на території Надслучанського регіонального ландшафтного парку	170
Остапчук С.М., Прокопчук А.В. Проектування екологічних стежок за даними дистанційного зондування землі	173
Шершун М.Х., Микитин Т.М. Теоретико-методологічні основи проектування екологічних стежок у регіональних ландшафтних парках	176
Шпеник Т.К. Деякі питання організації атракцій у сільському зеленому туризмі	178
Секція 5. Сучасні технології підготовки фахівців у сфері туристичної діяльності.	181
Димченко Н.С. Професійна підготовка майбутніх менеджерів туризму	181
Кальна-Дубінюк Т.П., Пугач Н.А., Бас О.І. Підготовка фахівців у сфері сільського туризму із застосуванням електронного дорадництва е-дорада	183
Фастовець О.О. Актуальні форми підготовки фахівців для сфери сільського та екологічного туризму	185

високоякісної продукції, сприяти охороні довкілля та раціональному веденню сільськогосподарської діяльності.

Однак, нині, ринок послуг з сільського туризму в Україні є досі несформованим, оскільки економічні взаємовідносини ринкового типу у сфері сільського туризму як виду підприємницької діяльності мають стихійний, не облікований і, в багатьох випадках, не зовсім легальний характер. Існуюча структура ринку в Україні ще дуже далека від оптимального її варіанта. Легко зрозуміти, що ціна на туристичні послуги як основний продукт на цьому ринку складається не лише під впливом попиту і пропозиції (не лише кількості, а й якості туристичних послуг), а й інших, зовнішніх для туристичних господарств чинників.

Чим якіснішою буде інфраструктура та її функціонування, чим краще органи державної влади та місцевого самоврядування підтримуватимуть і регулюватимуть розвиток сільського туризму в країні, чим краще виконуватимуть свою роль громадські організації, тим ціна більше буде оптимальною для двох сторін відносин – продавців і покупців туристичних послуг.

Сільський туризм може зробити значний внесок у розвиток економіки сільських територій шляхом створення нових робочих місць, збільшення надходжень від зовнішньоекономічної діяльності, поповнення державного бюджету через сплату податків, сприяння зниженню імпорту та інтенсифікації використання місцевих сировинних ресурсів.

На нашу думку, сільський туризм доповнює розвиток сільських територій, що дозволить в подальшому розширювати сферу діяльності місцевого населення, а також популяризувати відпочинок в українському селі та підвищувати соціально-економічний рівень життя сільського населення.

Список використаних джерел

1. Babikova K. Quality assurance services and products – the basis of agritourism in Ukraine / K. Babikova. – Poland, Rogov, 9.04-12.04.15. – p. 56-60.
2. Babikova K. Environmental certification for the agritourism. Fundamentals of classification in Ukraine / K. Babikova, K. Nikolayev // British Journal of Science, Education and Culture. – London: “London University Press”, 2014, №1. – p. 350–356.
3. Фурдичко О.І. Збалансовані еколого-економічні та соціальні інтереси – основа якості життя і здоров'я людини / О.І. Фурдичко, О.І. Ковалів // Агроекологічний журнал. – 2013. – №4. – С. 7–12.
4. Фурдичко О.І. Концепція переходу до еколого-економічного управління аграрним виробництвом / О.І. Фурдичко, П.П. Мельник, О.І. Дребот. – К., 2013. – 14 с.
5. Ісаєнко В.М. Соціально-економічне значення агротуризму для розвитку сільських регіонів України / В.М. Ісаєнко, К.О. Бабікова, Л.В. Громоздова // Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Регіональний розвиток України: проблеми та перспективи». – К.: КНЕУ, 2015. – С. 118-121.

**СІЛЬСЬКИЙ ТА ЕКОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ ЯК СЕКТОРИ
„ЗЕЛеної” ЕКОНОМІКИ**

Хижнякова Н.О., к.е.н., доцент

Рівненський державний гуманітарний університет

Концепція „зеленої” економіки, яка є складовою і доповненням до панівної раніше концепції сталого розвитку, зароджується і починає активно розвиватися на світовому рівні, починаючи з 2008 року.

Активним провідником концепції „зеленої” економіки у світі нині є Програма ООН з навколишнього середовища (ЮНЕП), яка у 2008 році звернула увагу світової спільноти на цю концепцію, а у березні 2009 року задекларувала новий глобальний „зелений” курс у межах міжнародного економічного розвитку [1, с. 3; 2, с. 17]. Зазначена міжнародна організація, а також інші, зокрема, Міжнародна торгова палата, Організація з економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), створюють розробки щодо деталізації концепції „зеленої” економіки та можливостей її використання на практиці.

ЮНЕП визначає „зелену” економіку як таку економіку, яка підвищує добробут людей і забезпечує соціальну справедливість, але водночас суттєво знижує ризики для довкілля та його збіднення [1, с. 2].

Науковий доробок сучасних вітчизняних та закордонних фахівців у сфері економіки природокористування та охорони довкілля дозволяє встановити основні сектори економіки, розвиток яких сприятиме її „озелененню” і забезпеченню сталого розвитку [1, с. 7-23, 40; 2, с. 16-19].

Перелік секторів економіки (видів економічної діяльності), розвиток яких є пріоритетним для „зеленої” економіки, а також набір управлінських рішень, спрямованих на їх „озеленення”, визначено автором у попередніх публікаціях [3, с. 184; 4, с. 61, 70]. Серед них – туризм, „озеленення” якого і передбачає розвиток сільського та екологічного туризму.

Сільський туризм, тобто створення агросадиб та забезпечення в них відпочинку для міських жителів, сприяє екологізації („озелененню”) економічної діяльності з наступних міркувань. По-перше, міські жителі мають можливість покращити стан свого здоров'я за рахунок перебування у сільській місцевості і зменшити екологічне навантаження в межах міст впродовж сприятливого для відпочинку сезону. По-друге, зменшуються шкідливі викиди автомобільного транспорту порівняно з тими видами туризму, де передбачається постійне переміщення від одного об'єкта до іншого. Водночас, розвиток сільського туризму сприяє і економічному розвитку держави, оскільки забезпечується зростання доходів вітчизняного сільського населення і вкладання коштів всередині країни, що підвищуватиме добробут сільського населення, забезпечуватиме розвиток вітчизняного сільського господарства, а не мережі об'єктів туристичної індустрії іноземних держав.

Передумовами розвитку сільського туризму в Україні є велика кількість агросадиб та зростання вартості відпочинку за кордоном, а перешкодою є недостатнє облаштування садиб санітарними зручностями і низька якість доріг у сільській місцевості.

Міжнародна організація з екологічного туризму (TIES) визначає його як відповідальну подорож у природні регіони, які зберігають природне довкілля та підтримують добробут місцевого населення. Екологічний туризм передбачає відвідування туристами територій, які мають природничу, культурологічну, етнографічну цінність [5, с. 11]. Розвиток екологічного туризму сприятиме як підвищенню екологічної культури населення, так і зростанню доходів від здійснення туристичної діяльності. Обов'язковою вимогою до його розвитку є попередження шкоди рекреаційному потенціалу та природному капіталу.

Передумовою розвитку екологічного туризму в Україні є стрімке зростання кількості та площі об'єктів природно-заповідного фонду. Воно спричинене, передусім, збільшенням кількості та площі таких об'єктів, як національні природні парки, біосферні заповідники та регіональні ландшафтні парки, які, відповідно до законодавства, передбачають розвиток екологічного туризму на своїй території. Зазначені об'єкти охоплюють майже половину природно-заповідного фонду України. Крім того, екологічний туризм може розвиватися у штучно створених ботанічних, дендрологічних та зоологічних парках.

Водночас, варто зазначити, що просте оголошення певних територій об'єктами природно-заповідного фонду і встановлення їх меж ще не означає розвитку передбачених для них видів діяльності, тобто екологічний туризм зараз перебуває у зародковому стані, але поступово відбувається розробка пішохідних та веломаршрутів для його здійснення.

Розвиток сільського та екологічного туризму взаємопов'язані, оскільки здійсненню піших походів, кінних та велосипедних поїздок дуже сприяє наявність неподалік місць проживання у вигляді агросадиб.

Таким чином, розвиток сільського та екологічного туризму сприятиме „озелененню” економіки України, збереженню та відновленню національного природного капіталу.

Список використаних джерел

1. Навстречу „зелёной» экономике: пути к устойчивому развитию и искоренению бедности. Обобщающий доклад для представителей властных структур. – ЮНЕП, 2011. – 44 с.

2. Харічков С.К. „Зелені інвестиції” як каталізатор переходу до нового курсу розвитку економіки: міжнародні орієнтири і перспективи впровадження / С.К. Харічков, Н.М. Андрєєва // Економіст. – 2010. – №12. – С. 16-21.

3. Хижнякова Н.О. Загальна характеристика об'єктів екологоорієнтованого управлінського впливу в Україні / Н.О. Хижнякова // Інноваційна економіка. – 2014. – №6(55). – С. 180-185.

4. Хижнякова Н.О. Проблеми та перспективи впровадження концепції «зеленої» економіки в Україні / Н.О. Хижнякова // Соціально-економічні аспекти розвитку національної економіки в умовах перманентних кризових явищ: колективна монографія / за ред. д.е.н., професора О.О. Непочатенко. – Умань: видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2015. – С.59-71.

5. Основи організації сільського зеленого туризму / Б.М. Берташ, В.І. Лашта, Т.М. Микитин, С.В. Щесюк. – Рівне: громадська організація „Рівненський центр маркетингових досліджень”, 2015. – 52 с.

Наукове видання

Перспективи розвитку сільського
та екологічного туризму в Україні

Збірник тез

I Міжнародної науково-практичної конференції

*Переклади і передруки дозволяються
лише за згодою авторів*

Громадська організація
„Рівненський центр маркетингових досліджень”

Відповідальний за випуск
Микитин Тарас Миронович

Формат 60x84 ¹/₁₆.
Папір офсет.
Гарнітура Times.
Друк офсет.
Ум. друк. арк. 11,15.
Наклад 500 прим.

Видавець Олег Зень
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія РВ №26 від 6 квітня 2004 р.
вул.Кн.Романа, 9/24, м.Рівне, 33022;
0362-24-45-09; 068-0250-674;
olegzen@ukr.net

Видруковано: ФОП Лецкалюк Ю.О.
вул.В.Чорновола, 17, м.Рівне
33028; тел. 0362-26-76-05.